

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Sendes elektronisk

Deres ref.: 22/214

Dato: 19. april 2022

Vår ref.: 317195

Høring - forslag til endringer i arbeidsmiljøloven - styrking av retten til heltid

1 INNLEDNING

Advokatforeningens tillitsvalgte advokater utfører et omfattende frivillig og ulønnet arbeid for å ivareta rettsstaten, rettsikkerheten og menneskerettighetene. En del av dette arbeidet består i å utarbeide høringsuttalelser.

Advokatforeningens høringsarbeid er organisert i 27 lovutvalg og 13 faste utvalg, oppdelt etter særskilte rettsområder og rettslige interesseområder. Om lag hundre høringsuttalelser utarbeides av Advokatforeningens tillitsvalgte advokater hvert år.

Alle våre høringsuttalelser er forfattet av advokater med ekspertise innenfor det rettsområdet som lovforslaget gjelder. En ekspertise som ikke er hentet kun fra juridisk teori, men fra advokatenes praktiske erfaring med å bistå sine klienter – i den norske rettsstatens hverdag. Denne høringsuttalelsen er skrevet ut fra Advokatforeningens ønske om å bidra til gode lovgivningsprosesser, og gode lover.

2 SAKENS BAKGRUNN

Vi viser til høringen til Arbeids- og sosialdepartementet om Forslag til endringer i arbeidsmiljøloven (styrking av retten til heltid), med høringsfrist 19. april 2022.

Denne høringsuttalelsen er utarbeidet av Advokatforeningens lovutvalg for arbeidsrett. Lovutvalget består av Tarjei Thorkildsen (leder), Martin Staxrud Jetlund, Simen Lium, Kristin Fjellby Grung, Oddvar Lindbekk og Sigrun Sagedahl, som alle har lang erfaring og god kompetanse innfor det aktuelle rettsområdet. Advokat Hannah Osberg Andresen bistår utvalget som sekretær.

3 ADVOKATFORENINGENS KOMMENTARER

3.1 Overordnet

Departementet fremmer forslag til endringer i arbeidsmiljøloven for å styrke retten til heltid.

3.2 Lovfesting av heltidsnorm

Departementet foreslår en ny bestemmelse som lovfester en heltidsnorm, som slår fast at hovedregelen for ansettelse skal være heltidsstilling. Dette sammen med ufravelige saksbehandlingsregler som stiller krav til dokumentasjon og drøfting før ansettelse i deltidsstilling.

Forslaget er ikke ment å innebære noen rettslig begrensning i avtalefriheten eller adgangen til å benytte deltidsansettelse. Formålet er signaleffekt om at hele stillinger skal tilstrebtes og understøtte dette med saksbehandlingsregler.

Hvorvidt en slik heltidsnorm og krav til saksbehandling bør innføres, oppfatter Advokatforeningen som et politisk spørsmål som foreningen ikke skal ta stilling til.

3.3 Styrking av fortrinnsretten for deltidsansatte

Arbeidsmiljøloven har allerede bestemmelser om fortrinnsrett for deltidsansatte fremfor ekstern rekruttering.

Departementet foreslår at fortrinnsretten til utvidet stilling i arbeidsmiljøloven § 14-3 (1), ikke bare skal gjelde fremfor nyansettelse, men også fremfor innleie. Departementet foreslår videre at deltidsansatte skal ha fortrinnsrett til «ekstravakter og lignende» fremfor ansettelser og innleie i en ny § 14-3 (2).

Advokatforeningen har ikke merknader til dette.

Departementet viser til at fortrinnsretten etter arbeidsmiljøloven § 14-3 i dag er avgrenset til «virksomheten», og foreslår en avgrensning etter mønster fra arbeidsmiljøloven § 14-9 åttende ledd, og ber særskilt om innspill om hvordan fortrinnsrettsbestemmelsen mest hensiktsmessig kan avgrenses.

Advokatforeningen inngir ikke et konkret regelforslag til dette, men peker på sammenhengen med bestemmelsen om at fortrinnsretten er «betinget av ... at utøvelse av fortrinnsretten ikke vil innebære vesentlige ulemper for virksomheten».

Departementet peker i pkt. 5.3 på flere særproblemstillinger knyttet til gruppen midlertidig deltidsansatte. Det tas dels opp spørsmålet om fortrinnsretten skal gjelde midlertidig deltidsansatte og ikke bare faste deltidsansatte. Dette i lys av lovens og direktivets forbud mot diskriminering av midlertidig ansatte.

Advokatforeningen tar ikke stilling til diskrimineringsforbudet, men mener det bør fremgå klart av lovteksten om bestemmelsene gjelder eller ikke gjelder for midlertidig deltidsansatte, og at dagens situasjon med et avvik mellom ordlyd og praksis med innskrenkende fortolkning er uheldig.

Det bes dernest om innspill på flere problemstillinger knyttet til hvilken stillingsstatus som oppstår ved å kombinere ulike stillingsdeler, som kan være dels midlertidig og dels fast.

Her gjengis og kommenteres to av problemstillingene:

«Dersom en midlertidig deltidsansatt skal ha fortrinnsrett til å øke sin stilling, fremfor nyansettelse eller innleie, må det for eksempel tas stilling om fortrinnsretten bare skal gjelde så lenge den opprinnelige stillingen "i bunn" gjelder, eller om arbeidstaker da vil ha rett til å fortsette i en "reststilling".» (høringsnotat s. 17)

Slik Advokatforeningen ser det er det ikke noe motsetningsforhold mellom disse to forholdene. Fortrinnsretten består, og kan utløses, så lenge man har en stilling «i bunn». Videre, hvis stillingen man hadde, er «bygget på» med en ny stillingsdel, så kan den siste delen løpe videre «som en reststilling», fra det tidspunktet vedkommende ikke lenger har den første delen som var midlertidig.

Advokatforeningen legger til grunn at man må ta utgangspunkt i forutsetningene for de ulike stillingsdelene, og at én del ikke bortfaller som følge av at en annen del bortfaller.

Advokatforeningen antar at disse problemstillingene kan variere fra arbeidsplass til arbeidsplass, og at utviklingen i stillingen og stillingsinnhold må vurderes konkret. Midlertidige deler kan også utvikle seg til faste deler.

Det legges til grunn at den skriftlige arbeidsavtalen må oppdateres løpende for å oppfylle informasjonskravet i arbeidsmiljøloven § 14-6.

Den neste problemstillingen departementet ber om innspill inntas også:

«Det må formodentlig også avklares hvilket stillingsvern for eksempel en midlertidig ansatt som "skjøter" på sin midlertidige stilling med en fast deltidsstilling vil ha.» (høringsnotat s. 17)

Advokatforeningen legger til grunn at man også her må ta utgangspunkt i forutsetningene for de ulike stillingsdelene, og at man kan ha ulik posisjon til ulike deler. Videre at det er det motsatte, at posisjonen til en del skal «smitte over» på en annen del, som i så fall krever regulering.

Vennlig hilsen

Jon Wessel-Aas
leder

Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Hedda Emilie Berntsen
heb@advokatforeningen.no